

Osmanlı'da öpüşme polemîği

Yaşam / 17/01/2011

Geçtiğimiz haftalarda seyircisiyle buluşan televizyon dizisi 'Muhteşem Yüzyıl' bazı kesimler tarafından protesto edilirken, dizideki bazı sahneler tarihçileri de ikiye böldü. Murat Bardakçı, köşesinden Yavuz Bahadıroğlu'nun 'Osmanlı'da öpüşme yoktu' sözlerine cevap verdi.

Geçtiğimiz haftalarda seyircisiyle buluşan televizyon dizisi Muhteşem Yüzyıl' bazı kesimler tarafından protesto edilirken, dizideki bazı sahneler tarihçileri de ikiye böldü.

Tarihçi Murat Bardakçı dizide geçen öpüşme sahnesi üzerine' Yavuz Bahadıroğlu'nun Osmanlı'da dudaktan öpüşme yoktu' iddiasına kendi köşesinden cevap verdi. Bardakçı, ' Osmanlı'da dudaktan öpüşme yoktu, zira ağızdan hastalık kapılacağına inanıldığı için bûse sadece yanaktan alınırdı. Biz, dudaktan öpüşmeyi 19. asırda Avrupalılar'dan öğrendik" buyurdu! Yani "Eskiden, millet olarak tam bir odunduk, hem de şöyle budaklısından bir odun! Doğru dürüst öpüşmekten bile habersizdik, bu işin zevkine Avrupalılar sayesinde, çok sonraları varabildik" demek istedi.' diye yazdı.

Bardakçı, konuya şöyle değindi:

'Meselâ, Kanunî Sultan Süleyman'ın "Öldürür gerçi ki gamzen âşıka virmez amân / Leblerün İsî-nefes her lahza virür cân bana" yani "Gamzen öldürür, âşıklara aman vermez. Ama dudakların, Hazreti İsa'nın nefesi gibi bana her an can vermededir" beytindeki "dudak", meğerse bildiğimiz o dudak değilmiş! Kanunî, bu kelime ile Hürrem Sultan'ın yahut bir başka cariyenin dalağını kastediyormuş!

Üçüncü Selim'in "Zîver-i sîne edip ruh-ı revânım diyerek / Emsem ol gonca lebin lâlini cânım diyerek" yani "Seni 'yürüyen ruhumsun' diyerek göğsümün süsü yapsam ve gonca kırmızısı dudaklarını 'cânım' diye öpsem" sözleriyle başlayan Pesendîde makamındaki bestesinde kastettiği "leb" sözünün de dudak ile bir alâkası yokmuş, bestekâr padişah sevgilisinin tiroid bezine ilân-ı aşk ediyormuş!

....

Dudak öpmekten bahseden eski yazarlarımız hemen her bûse biçimine ayrı isimler verir, bunları “itibârî”, “müteharrik”, “mâil”, “mümâsî” yahut “tekme” gibi daha pekçok şekilde isimlendirir ve “dil kavgası”nın zevkinianlata anlata bitiremezlerdi...

Asırlardan buyana yazılmış olan bu nefis mıs râların, edilen şık sözlerin ve çizilen dünya kadar minyatürün aslında sadece birer hayâlden ve palavradan ibaret olduğunu “Muhteşem Yüzyıl” sayesinde ortalığa dökülen nev-zuhurâlimlerden öğrendik... ’

Ne olmuştu?

Tarihçi Yavuz Bahadıroğlu katıldığı bir televizyon programında, dizide Padişah’ın dudaktan öpüşmesinin gerçeklere aykırı olduğunu belirtmişti. Bahadıroğlu, ‘Biz dudaktan öpüşmeyi sonradan öğrendik. Bunu Avrupalılar’dan gördük. Osmanlı’da dudaktan dudağa öpüşme yoktu. Yanaktan buse alınırdı. Çünkü o dönemde hastalıklar çok yaygındı ve bu hastalıkların ağızdan ağıza yayılacağına inanılırdı. Bunun zevkini 19. y.y.’dan itibaren öğrendik.’ demişti.